

Վահան Թորոպենց

Ներման աղոթքը

Ա

Երբ դեռ մանուկ էի՝ շատ եկեղեցասեր ու շերմեռանդ էի: Իմ քրիստոնյա և աստվածավախ մայրս այնպես դաստիարակած էր:

Գիշեր ու ցորեկ գրուցած էր ինձ՝ կապույտը ցուցնելով:

Վերը, ամպերու ետին, ճիշտ աստղերուն քովիկը, Աստված կա, որ մեզ կը դիտե, ինչ որ ընենք և գրուցենք՝ կը տեսնե և կը լսե. ա՛յ, վերն է, վերը... Ղուրպան ըլլիմ գործոյանը, և կը խաչակնքեր, որուն կը հետևեի:

Կազդեին ինձ մորս ըսածները, որովհետև անկեղծ մայրիկ էր: Թեև չէի տեսներ այդ Աստվածը, բայց չէի ալ հարցներ. «Ապա ո՞ր է, մայրի՛կ, չեմ տեսներ», որովհետև կապույտին մեջ վեհություն մը կար, աստղերը այնպիսի հանդիսավորություն մ'ունեին, որ կը զգայի թե բան մը կար, քաղցր սարսուռ մը կը բռներ կը կենար, հոգիս կը թռչեր, կը թռչեր...

Ամեն առավոտ մութն ու լուսուն մայրիկիս հետ ժամ կերթայի, որ ատեն միայն ժամկոչը կըլլար հոն: Մայրս վերնատունը չէր երթար, ձեռքս բռնած կուգար դասը և Մայրիկ Աստվածածնա պատկերին առջև կաղոթեր: Մոմը, որ կը պլպլար այդ յուղոտ և դժգույն պատկերին առջև՝ երբեք ստվեր մը կը ձգեր շուրջը. թախծություն էր ու քաղցրություն...

Մայրս կաղոթեր և ներողություն կաղերսեր անաստված հորս համար:

Հայրս 30 տարիէն ի վեր պատարագի ձայն չէր լսած: Ես
կամաց-կամաց կը բարձրանայի և կեդրոնի մոմն ալ կը կպցնէի:

Մայրի՛կ, մայրի՛կ, վեր եկուր:

Սո՛ւս, սուս, վա՛ր իջիր:

Ես կիջնայի վար: Մայրս արտոդրանոք վերնատուն կերթար, որպէսզի տերտերը
չտեսնէր, թէ ինք դասն էր եկեր: Երբ տուն երթալէ ետք պատճառը կը հարցնէի
տաճարը չելլելուն՝ ըսավ.

Գառնուկս, կնիկներուն համար մեղք է խորան ելլելը:

Չէի հասկնար հիմակվան պէս Եվայի պատմության նշանակությունը:

Ճրագալույծ գիշեր մը գիս բարձրացուցին վերնատուն: Այդ սրբազան լռության և
մութին մեջ մենակ ես էի, որ վերնատունը կանգնած, սպիտակ շապիկ հագած,
դալկահար մոմ մը կը բռնէի ձեռքիս մեջ:

Քրիստոս հարյավ ի մեռելոց... իմ երգս բոլորը ծունկի բերել տվավ:

Վերջէն լսեցի, որ մայրս կարտասավե եղեր, իհարկե հորս համար, որ իր
ամենապզտիկ մանկան երգը չէր լսած:

Բ

Անգամ մը գլուղէն մեկ քանի հատ խնձոր բերած էին, խոշոր և կաս-կարմիր: Երբ
մեր թներուն վրա կը փայլեցնէինք, պատկերնիս մեջը կերննար: Մայրս հյուրերու
համար պահած էր այդ մեկ քանի խնձորները:

Ես գողցա երկու հատը և տարի մեր դրացի փոքրիկ Ջարուին տալու: Ջարուն
երկար, խարտյաշ մագերով, կապույտ աչքերով, կարմիր շրթունքներով և
այտերով աղջիկ մըն էր:

Ես տղոց հետ չէի ուզեր խաղալ, միշտ Ջարուն էր իմ խաղակիցը: Ջարուի
ծնողները մեկ-երկու օրէն Պոլիս պիտի երթային, տանելով իրենց հետ Ջարուն

ալ:

Տրտում, շատ տրտում էի . . .

Ուզեցի Ջարուին վերջին շնորհք մը ընել և գողացա այդ խնձորները:

Բռնեցի Ջարուին, քաշեցի, բերի մեր պարտեզը, տարի վարդի թուփերուն ետին, գլտորելով եկավ ետևես, երնջի այդ

աղվորիկ, լեզու չունեցող ձագը: Նստեցուցի խոտերուն վրա, գրպանես հանեցի երկու խնձորները և ցուցուցի իրեն:

Ցատկեց և ուզեց խլել ձեռքես:

Անմիջապես մեկը գրպանս դրի և մյուսը մոտեցուցի շրթունքներուն:

Ջարուն խաժնելու եղավ թե չէ՝ ես համբուրեցի զինքը: Ձեռքես չհանեցի խնձորը, ամեն մեկ խաժին համբուրեցի Ջարուն: Երբ հատնելու եղավ՝ իր քնքուշ թևերկարեց վզիս, մյուս ձեռքով ալ կամացուկ մեկալ խնձորը հանեց գրպանես: Ես չգիտնալու տվի: Թողուց, որ համբուրեմ այտերը, աչքերը, մազերը... խարտյաշ մազերը:

Խնձորը առնելեն ետք... փախավ...

Գ

Ներս գացի: Մայրս խոժոռ դեմքով մոտեցավ ինձ.

Ա՛չքդ նային, ըսավ:

Մայրս կրնար աչքերնես մեր հանցանքը գիտնալ: Այն տարիքին կը զարմանայի, թե ինչպես մայրս կրնար մեր մեղքերը գուշակել՝ միայն աչքերնուս մեջ նայելով: Հիմա կը հասկնամ թե՛ երբ հանցանք ունենայինք, աչքերնիս չէինք բանար . ա՛յդ էր մորս մոգական արվեստին գաղտնիքը:

Չբացի աչքերս ոչ թե խնձորի գողության համար, այլ Ջարուն համբուրելու վախեն:

Եկո՛ւր ինձ հետ աղոթե՛, որ Աստված ներե մեղքդ, հարեց մայրս:

Գացինք պատշգամբը աղոթելու: Խաչ հանեցի և մտքիս մեջ աղոթեցի.

«Աստված պապա, ոտքդ պագնիմ, մի՛ թողուր, որ Ջարուն Պոլիս երթա, ճամբան գայլերը կը փախցնեն զինքը, կամ ծովը կիյնա, Աստվա՛ծ, ի՛նչ կըլլա, Ջարուն հոս պահես»:

Սկսա լալ, հեկեկալով լալ... Մայրս կիսատ ձգեց, առավ զիս իր տաքուկ գրկին մեջ.

Մի՛ լար, գառնուկս, մի՛ լար, ըսավ, Աստված կը ներե գողությունդ:

1916 թ.